

טיפול משרד הבריאות באנשים המעורבים בזנות

פעילויות שהתקיימו בטרם ובעקבות
חקיקת החוק לאיסור צריכת זנות
ויישום החלטת ממשלה 4462

טיפול משרד הבריאות באנשים המעורבים בזנות החל בשנת 2002

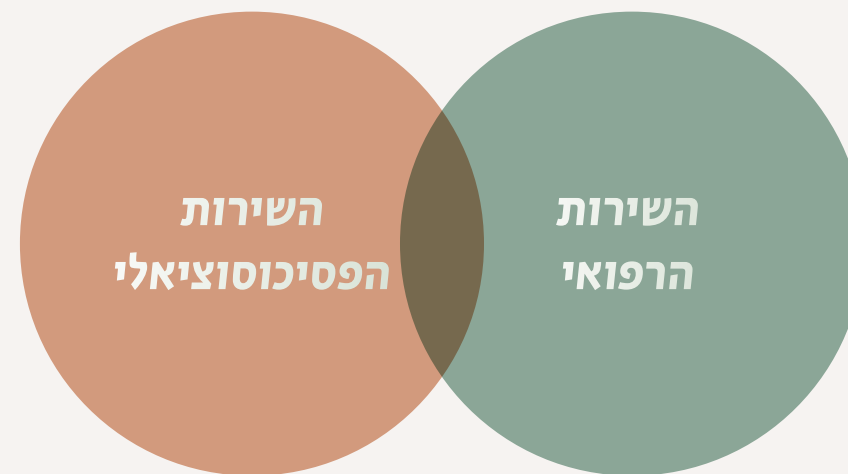
מימי קום המדינה ובהתאם לתפיסה הפטריארכלית נהגו להתייחס לתופעת הזנות בישראל כאל "רע הכרחי" וההנחה הרווחת היתה שזנות הייתה ותהיה תמיד (לוי-רוטברג, 2011). יחד עם זאת, בשני העשורים האחרונים חלה מגמה של מעבר מראיית הזנות כתופעה מצומצמת הממוקדת באוכלוסייה ספציפית לראיה רחבה יותר מבחינה חברתית והגדרת הזנות כנושא פוליטי (Amir & Amir, 2004). בשנת 2015, במסגרת התמודדות של ממשלת ישראל בתופעת הזנות בישראל, התבצע באחריות משרד הרווחה והמשרד לביטחון הפנים, מחקר בנושא תופעת הזנות, ובנייר העמדה המסכם הוגדרה הזנות כבעיה חברתית ולאומית קשה להתמודדות (כרמלי וסנטו, 2015).

השירות הראשון בישראל שסיפק מענה טיפולי ייעודי לאנשים בזנות, הן מהפן הרפואי והן מפן הפסיכו-סוציאלי התפתח במרפאת לוינסקי של לשכת הבריאות תל אביב. מרפאת לוינסקי הוקמה בשלהי שנת 2002 בתגובה לעליה בתחלואה במין שנרשמה בסוף שנות התשעים, ולנוכח התגברות תופעת הסחר בנשים באותה תקופה. כשנה לאחר מכן קמה מרפאה אחות ללוינסקי, בעיר חיפה "מרפאת הפרסים" של לשכת הבריאות חיפה. מאז, העניקו מרפאות המין בת"א ובחיפה שירותים ליותר מ-70 אלף איש. שירותי מרפאות המין כוללים: בדיקות לזיהומים המועברים במין, טיפול רפואי, ייעוץ והדרכה בסוגיות הקשורות למיניות, יחסי מין, מין בטוח ומכבד, מניעת הדבקות בזיהומים במין ו-HIV. את השיח עם הפונים והפונות למרפאות, מקיימים אנשי ונשות רפואה, סיעוד ועבודה סוציאלית מתוך רגישות לסוגיות תרבותיות ומגדריות. השירותים במרפאות ניתנים בחינם ובאופן אנונימי, ללא תלות בסטאטוס אזרחי, משפחתי או גזעי וללא קשר למין, מגדר, גיל או עיסוק. כ 1/3 מהנבדקים/ים במרפאות המין מגיעים ממעגל הזנות, הן מועסקים/ות והן גברים שמשתמשים בזנות.

בנוסף, משרד הבריאות מפעיל שתי מרפאות ניידות לטיפול רפואי ופסיכו-סוציאלי באנשים בזנות. המרפאה הניידת בת"א הינה חלק ממרפאת לוינסקי אשר מוכרת לציבור הרחב גם הודות למאבקה המתמשך בנזקי הזנות ובזכות תרומתה המשמעותית לעיצוב תחום הטיפול והשיקום של אנשים בזנות בישראל – נשים, גברים, נשים טרנסג'נדריות, קטינים, וחסרי מעמד. המרפאה הניידת בחיפה, פועלת בנפרד ממרפאת המין של המחוז, תחת רופא לשכת הבריאות חיפה. צוותי המרפאות הניידות עוסקים בהנגשת בדיקות וטיפול רפואי ובהענקת טיפול פסיכו-סוציאלי לנשים, לטרנסג'נדריות ולגברים במעגל הזנות. צוותי הניידות, הכוללים אנשי ונשות רפואה, עבודה סוציאלית, וסיעוד לצד נשים שהיו בזנות והיום הן חלק מהצוות, פועלים מתוך אמונה שהמעורבות והמעורבים בזנות ראויים וראויות לכבוד, לבריאות ולשיקום.

המרפאות הניידות שמפעיל משרד הבריאות מעניקות לאנשים בזנות שני שירותים מרכזיים: האחד רפואי והשני פסיכו-סוציאלי.

צוות מיומן של עובדות סוציאליות ומנטוריות מעניק למעוניינות ולמעוניינים, טיפול פסיכו-סוציאלי. על פי צרכיהם/ן של המטופלים והמטופלות, הטיפול נוגע הן במיצוי זכויות רפואיות וסוציאליות והן בריפוי טראומות הזנות. בצוות הטיפולי נשות מקצוע המיומנות בטיפול רגיש מגדר, טיפול בשורדות טראומה מינית, וטיפול בהתמכרות.

המרפאות הניידות מסיירות מידי ערב בזירות זנות שברחבי גוש דן, מרכז הארץ וצפונה ומאפשרות לנשים ולגברים בזנות להיבדק למחלות מין ול-HIV ולקבל טיפול תרופתי למחלות המועברות במין בחינם ובאופן אנונימי. בנוסף, מעניק הצוות סיוע רפואי ראשוני, מידע וייעוץ בנושאי בריאות ורווחה, מחלק קונדומים ומפנה את המעוניינות והמעוניינים לגורמי ייעוץ, טיפול ושיקום נוספים.

בשני העשורים האחרונים העבירו צוותי מרפאות המין של משרד הבריאות מאות סדנאות לקידום מיניות בריאה ומכבדת, לנוער ולצעירים במצבי סיכון ולצוותים שעובדים עימם. במהלך המפגשים התאפשר למשתתפים/ות לבחון את עמדותיהם/ן ביחס למיניות, ולקבל מידע רלוונטי ביחס לזיהומים המועברים במין, מין מוגן ואמצעי מניעה, הריון, חיזור ויחסים, אוננות, שוויון בין המינים, אלימות מינית פורנוגרפיה וניצול מיני מסחרי. פעילות זו התקיימה בשיתוף המחלקה לחינוך ולקידום בריאות של משרד הבריאות. כמו כן, בשיתוף המחלקה לשחפת ואיידס, מפעיל צוות מרפאת לוינסקי של לשכת הבריאות ת"א, קו ייעוץ ארצי בנושא מין ומיניות, אתר עשיר במידע בחמש שפות שונות ופלטפורמת מענה לשאלות של בני נוער באתר Ask people.

שרב"צ משקיע
בנושא מדי שנה
6,006,588 ש"ח
6.25 תקנים

שירותי בריאות הציבור

- 1. מרפאה ניידת לטיפול באנשים בזנות בת"א

- 2. מרפאה ניידת לטיפול באנשים בזנות בחיפה

- 3. סדנאות לנוער ולצעירים בסיכון בנושא קידום התנהגות מינית בטוחה ומכבדת ומניעת זנות

- 4. שירותים מקוונים: קו ייעוץ, Ask People - פלטפורמה של שאלות ותשובות לבני נוער ולצעירים

- 5. הרחבת מרפאה ניידת בת"א ירושלים

- 6. הרחבת מרפאה ניידת בת"א לבאר שבע

● תכניות שפעלו טרם חקיקת החוק לאיסור צריכת זנות מסומנות ב-

באביב 2017 משרד הבריאות פרסם עמדה מקצועית ביחס לחוק לאיסור צריכת זנות

משרד הבריאות תומך בחוק לאיסור צריכת זנות, מתוך עמדה ערכית על פיה צריכת הזנות הינה תופעה שלילית מיסודה, היוצרת פגיעה בוטה בכבוד האדם וחירותו, בשוויון זכויותיהן/ם של נשים וגברים בחברה אשר התדרדרו לזנות, ובזכותם על גופם. לעמדה זו ארבעה יסודות:

היסוד הערכי

יסוד בריאות
הציבור

יסוד האשמת
הקורבן

יסוד המניעה

יסוד המניעה

משרד הבריאות משקיע משאבים בשיקום נשים וגברים בזנות ובקורבנות פגיעה מינית בילדות בעלי פרה-דספוזיציה גבוהה להתדרדר לזנות. צמצום היקפי תופעת הזנות, אשר צפוי להתרחש עקב החלת החוק לאיסור צריכת זנות, משמעותי לאין שיעור בהיבט המניעתי משתי סיבות:

1. הזנות תמעט מלהוות פתרון זמין לקורבנות טראומה מינית ואלה יפנו לטיפול ושיקום במקום להיגרר להמשך פגיעה דרך אפיקי המין הממוסחר.

2. חלק מנטל הטיפול בבעיות הבריאות המתלוות לעיסוק בזנות, יחסכו ממערכות הבריאות והרווחה כיוון שפחות נשים וגברים יעסקו בזנות.

מניסיון במדינות בהן הוטמע החוק, הופחתה הלגיטימיות של מעשה קניית שירותי המין וצומצמו היקפי תופעת הזנות. צמצום תופעת הזנות הינו בבחינת "רפואה מונעת" למעורבים בזנות ולמי שנמצאים בסיכון גבוה להיקלע לזנות ולכן המשרד תומך בצעד זה, של איסור צריכת זנות ואפילו שהוא לא ביסודו מעולם הבריאות, ובלבד שהיקפי התופעה יצטמצמו.

יסוד האשמת הקורבן

במצב החוקי הנוכחי (עד דצמבר 2018) במדינת ישראל, עיקר הסטיגמה הקשורה במעשה הזנות מוטלת על גבם של המעורבות והמעורבים בזנות. למיטב הבנת הגורמים המקצועיים העוסקים בנושא במשרד הבריאות, מדובר באנשים מוחלשים אשר נקלעו לזנות שלא מבחירה אלא מתוך נסיבות חייהם.

החוק לאיסור צריכת זנות, צפוי למקם את צרכני הזנות כעוברי עברה וחלק מנטל הסטיגמה יעבור אליהם.

אנו מעריכים כי הנטייה של הציבור ובתוכו אנשי המקצוע במערכות הציבוריות, להתבונן על המעורבות והמעורבים בזנות כמי שאשמים במצבם תפחת, והגישה של האחרונים לשירותי הבריאות והרווחה, תגדל.

במובן הזה, החוק לאיסור צריכת זנות יתרום להפחתת "האשמת הקורבן" והודות לכך לקירובם של המשתקמים ממעגל הזנות לזרם המרכזי של החברה. במצב כזה, האפשרויות לטיפול בתחלואה, רבות יותר והסיכויים להחלים מנזקי הזנות גדולים יותר.

יסוד בריאות הציבור

בספרות נהוג לשים את הזרקור על אנשים בזנות כמפיצים מחלות מין ו-HIV/איידס. מתוך הנתונים המצטברים במרפאות המין שמפעיל משרד הבריאות עולה כי שיעורי התחלואה בקרב גברים שצורכים זנות ומידת הדבקות שלהם בשימוש בקונדום מעוררים דאגה.

על פי נתוני סקר הלאומי מעורבים בזנות כ-12,000 גברים נשים וקטינים בישראל. הערכות המשטרה ביחס להיקף המשתמשים בשירותי הזנות, עומד על כחצי מיליון איש. צרכני הזנות, נהנים מהאנונימיות שמנהלי עסקי המין מעניקים להם ואינם מהווים יעד לפעילות משטרתית בהקשר של סגירת בתי בושת המתקיימת בארץ. השירות היחידי אליו הם יכולים להגיע וולונטרית כצרכני זנות, הוא מרפאות המין שמפעיל משרד הבריאות, אך לא כולם בוחרים לעשות כן. צרכני זנות שאינם נבדקים למחלות מין ו-HIV/איידס, אינם מטפלים בתחלואה ומסרבים להשתמש בקונדום, מאיימים על בריאות הציבור. מתוך כך, חוק שיקדם את צמצום הביקוש לזנות והיקפה, יסייע למשרד הבריאות להגביר את המאמצים להתמקד באוכלוסייה זו לטובת בריאות הציבור.

היסוד הערכי

צוותי המרפאות הניידות של משרד הבריאות פוגשים נשים (סיסג'נדריות וטרנסג'נדריות) וגברים בזנות אשר חוו חיים רצופי פגיעות והמצויים כיום בתחתית הסולם החברתי. הפגיעה בשלמות הגוף והנפש שלהם הינה פגיעה ממשית ולא תיאורטית וזו מתרחשת על בסיס יום יומי. בחלק מהמקרים מדובר באנשים אשר האמצעים הכלכליים או כישורי החיים הנחוצים לנטוש את הזנות, אינם מצויים בידיהם.

מתוך שכך אנו רואים את הבחירה לעסוק בזנות לשם הישרדות דומה לבחירות אחרות שיש בהן פגיעה עצמית כולל מכירת איברים. בהינתן שכך, צריכת זנות הינה ניצול חולשה של אדם אחר אשר גוררת פגיעה בוטה בכבודו, חירותו, ושלמות גופו ועל כן יש לאוסרה על פי חוק.

איסור זה עולה בקנה אחד עם פעולות אחרות שמדינת ישראל ומשרד הבריאות מובילים כמו איסור על סחר בבי אדם, עבדות ומכירת איברים.

החוק לאיסור צריכת זנות התשע"ט-2019 אושר בכנסת בדצמבר 2018

הצעת החוק הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברות הכנסת שולי מועלם-רפאלי (הבית היהודי) וזהבה גלאון (מרצ) ואושרה לצד הצעת חוק מקבילה של חברת הכנסת עליזה לביא (יש עתיד).

בעקבות אישור הצעות החוק, התחייבה שרת המשפטים דאז, איילת שקד, כי תקדם במקומן הצעת חוק ממשלתית לאיסור צריכת זנות ושיקום שורדות זנות.

הצעת החוק הממשלתית לאיסור צריכת זנות עברה בקריאה שנייה ושלישית בדצמבר 2018, ברוב של כל חברי הכנסת שנכחו בדיון וללא מתנגדים.

- החוק נכנס לתוקף ב-10 ביולי 2020, לאחר שלמדינה ניתנה תקופה של 18 חודשים להיערך לכך.
- במועד זה מרבית מערכי הסיוע לנשים שנפגעו מהחוק לא הושלמו ומרבית התקציבים הרלוונטיים לא הועברו.
- כשבועיים לפני תאריך זה, התקיים בוועדת החוקה חוק ומשפט דיון בשאלה האם לדחות את יישום החוק. הוועדה החליטה שלא לדחות את יישום החוק.
- כאשר החוק נכנס לתוקף, סירב השר לביטחון הפנים, אמיר אוחנה, לחתום על הצו שיסמך את המשטרה לקנוס צרכני זנות, בטענה שהצד השיקומי של החוק ברובו לא נכנס לפעולה.
- המטה למאבק בסחר בנשים ובזנות עתר נגד השר, ובתשובתו לבית המשפט הודיע השר אוחנה כי יחתום על הצו עד סוף שנת 2020.
- ב-30 בדצמבר 2020 הוסמכה המשטרה לאכוף את החוק באמצעות קנסות.
- מראשית שנת 2019, עמלים במשרד הבריאות על הרחבת המענים הקיימים לאנשים בזנות ובניית מענים חדשים מכוח ומתקציב החלטת הממשלה 4462 הצמודה לחוק ליישום צריכת זנות.
- המענים שמציע משרד הבריאות לטיפול באנשים המעורבים בזנות, מצויים באחריות שתי יחידות מרכזיות במשרד: שירותי בריאות הציבור והמחלקה לטיפול בהתמכרויות.

דברי ברכה של אנשי ונשות משרד הבריאות אשר עוסקים ביישום החלטת ממסלה 4462:

רון רביע,
הממונה על מינהל,
שירותי בריאות הציבור

דר' פאולה רושקה,
מנהלת המחלקה להתמכרויות
ודר' טל ברגמן,
ראשת האגף לבריאות הנפש

דר' שרון אלרועי פרייס,
ראשת שירותי בריאות הציבור

יעל גור, מנהלת מרפאת לוינסקי
של לשכת הבריאות ת"א
ואחראית על יישום החלטת
הממשלה במשרד הבריאות

נעם ויצנר,
ראש מטה מנכ"ל משרד הבריאות
(לשעבר)

פעילויות לטיפול באנשים המעורבים בזנות מכוח ומתקציב החלטת ממשלה 4462

המחלקה לטיפול בהתמכרויות

1. טיפול מאזן לנשים בזנות שמתמודדות עם תחלואה נפשית כפולה. ★

2. טיפול בגברים המתמודדים עם התמכרות לצריכת זנות. ● ★

3. טיפול גמילתי לנשים סיסג'נדריות וטרנסג'נדריות. ● ★

4. טיפול גמילתי לצעירים בזנות על רצף הטרנס* בזנות.

● תכניות שפעלו ב-2019 או ב-2020 מסומנות ב-

★ תכניות שפועלות היום מסומנות ב-

* פעילות הומניטארית של אגודת ידידי לוינסקי בשנת הקורונה אפשרה מתן סיוע של קופונים לרכישת מזון וסיוע בשכ"ד.

שירותי בריאות הציבור

1. קידום התנהגות מינית אחראית ומניעת זנות בקרב בני נוער וצעירים בסיכון. ●

2. הכשרות צוותי בריאות בסוגיות שנוגעות לתופעת הזנות ובסוגיות שנוגעות לטיפול באנשים על רצף הטרנס*. ●

3. מחקר בנושא חסמי נגישות לשירותי רפואה ורווחה בקהילת הטרנס* בישראל: מיפוי מצב קיים והמלצות לשינוי. ●

4. איתור זירות זנות, שישמשו את צוותי המרפאות הניידות ברחבי הארץ. ● ★

5. טיפולי שיניים לנשים ולגברים בזנות, והכשרת מתמחים ברפואת שיניים לעבודה עם קהלי קצה. ●

6. מרפאה ניידת לטיפול רפואי ופסיכו-סוציאלי לאנשים בזנות בירושלים. ★

7. מרפאה ניידת לטיפול רפואי ופסיכו-סוציאלי לאנשים בזנות בב"ש. ★

8. 8 עובדים סוציאליים לחברה הערבית ולאוכ' הלהט"ב לתגבור 4 המרפאות הניידות. ★

9. מרפאת אופק בביה"ח וולפסון: מרפאה לנשים ולגברים במצבי סיכון על רקע מגדרי. ★

10. תגבור נהג ניידת ת"א לטובת הרחבת פעילות הניידת לערים באר-שבע וירושלים. ★

11. לוינסקי נגב (שם זמני) - מרפאת מין לאנשים במצבי סיכון בדרום הארץ.

12. מרפאה ניידת לטיפול רפואי ופסיכו-סוציאלי לאנשים בזנות באילת.

קידום התנהגות מינית אחראית ומניעת זנות בקרב צעירים/ות במצבי סיכון

ספק מפעיל: 13 מנחות קבוצות שזכו בתהליך תיחור בלשכת הבריאות ת"א ופעלו במסגרתו בשנים 2019-20.

מטרות: קידום בריאות מינית ומניעת זנות בקרב נוער וצעירים במצבי סיכון.

תוצרי הפעילות:

	2020			2019		
	משתתפים	סדנאות	מסגרות	משתתפים	סדנאות	מסגרות
צוותים	830	80	90	430	42	36
צעירות/ים בסיכון	2200	450	86	998	93	46
פעילות בחברה הערבית	320	60	8			
סה"כ	3350	590	184	1428	135	82

קרוב ל-6000 בני נוער, צעירים ואנשי/נשות צוות השתתפו בסדנאות בשנתיים האחרונות!

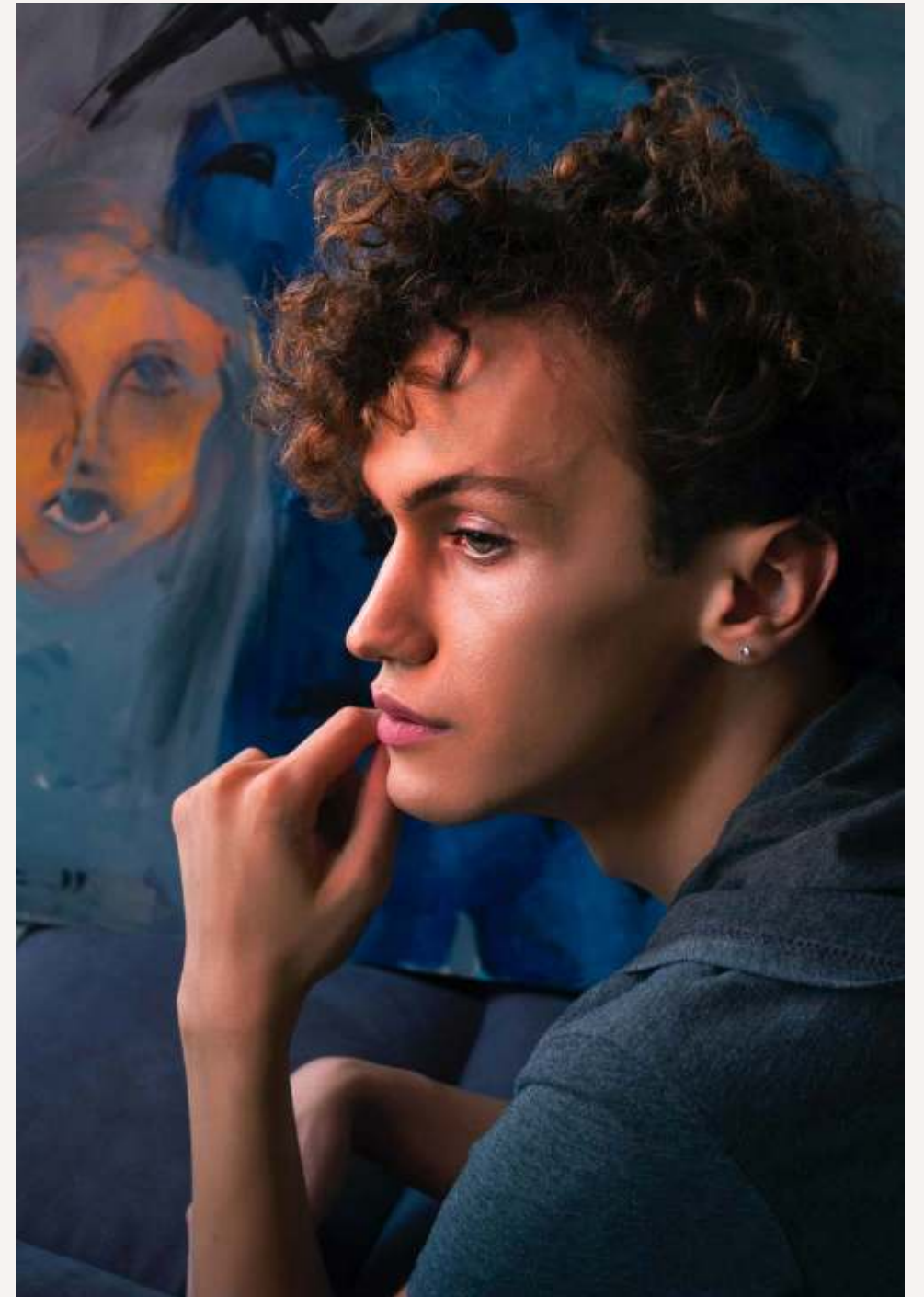
- הסדנאות עסקו בעיבוד עמדות המשתתפים והמשתתפות סביב נושאים הקשורים למיניות בריאה ומיניות שיש בה סיכון וניצול, ומתן ידע בתחומים אלו. תכנים מרכזיים: עמדות בנוגע למין, ומחלות מין, מידע על מין מוגן ואמצעי מניעה, דרכי הדבקה, אבחון וטיפול, הריון, יחסי מין מיטיבים, אוננות, שוויון בין המינים, אלימות מינית, פורנו וזנות.
- המנחות עסקו בהעלאת המודעות של הצעירים לנושאים הללו באמצעות שיח חיובי, פתוח ומלמד, תוך מתן אפשרות לבחון עמדות אישיות ולשאל שאלות, גם אם אלה מביכות או ראשוניות. הן הדגישו את החלקים הבריאים בהתייחסות למין ומיניות, בניגוד לשיח הפתולוגי המתנהל עם הצעירים והצעירות הללו בדרך כלל.
- בעבודה עם אנשי הצוות שעובדים עם צעירים וצעירות בסיכון, התמקדו המנחות בפער בין התפיסות והעמדות האישיות שלהם/ן ביחס למין ומיניות, אל מול האופן בו הם/ן סבורים שבני הנוער תופסים/ות נושאים אלו. כל זאת תוך ניסיון לעסוק במצבים יום יומיים בעבודה בני/בנות הנוער, צעירים וצעירות.

קידום התנהגות מינית אחראית ומניעת זנות בקרב צעירים/ות במצבי סיכון

לאחר עבודה רבת שנים בקרב נוער וצעירים במצבי סיכון בחברה הכללית, וכניסה הדרגתית בשנים האחרונות למסגרות בהן שוהים נוער וצעירים דתיים, התחלנו לעבוד בשנת 2020 גם בחברה הערבית. לאור ראשוניות השיח, מטרת הסדנאות בחברה הערבית הייתה לבחון את הצרכים המתאימים עבור כל מסגרת וכל אוכלוסייה, ולהתאים את הסדנאות, השיח והחומרים, לשפה, לתרבות, ולצרכים האופייניים.

קרוב ל-6000 בני נוער, צעירים ואנשי/נשות צוות השתתפו בסדנאות בשנתיים האחרונות!

הכשרות צוותי בריאות להענקת טיפול הולם ומכבד לא.נשים על הקשת הטרונסית

ספק מפעיל: עמותת חוש"ן ופרויקט גילה להעצמה טרונסית.

מטרה: לחולל שינוי תודעתי ביחס לקהילת הטרונס, להעניק כלים להתגברות על חסמים במפגש הבלתי נמנע עם מערכת הבריאות, יחד עם גיוס אנשי/ות מקצוע והפיכתם לאנשי/ות קשר במסגרות הארגוניות.

תוצרי הפעילות: בשנים 2019 ו-2020 השתתפו בהכשרות 2043 עובדי/ות בריאות מהמסגרות הללו:

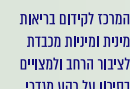
שמות המסגרות:	מס' משתתפים.ות	שמות המסגרות:	מס' משתתפים.ות	שמות המסגרות:	מס' משתתפים.ות
מרכז רפואי פסיכיאטרית בית החולים שיבא - תל השומר (סטודנטים)	102	איכילוב - בית ספר לאחיות	128	מרכז רפואי פסיכיאטרית בית החולים שיבא - תל השומר (סטודנטים)	102
בית החולים שיבא - מחלקת תזונה ודיאטניות	136	בית חולים יוספטל	20	בית החולים שיבא - מחלקת תזונה ודיאטניות	136
בית חולים ברזילי	340	בית חולים וולפסון - מרפאת טרונסג'נדרים	36	בית חולים ברזילי	340
מכללת עמק יזרעאל	125	אוניברסיטת בן גוריון	170	מכללת עמק יזרעאל	125
מרכז רפואי גליל - צוות סיעוד	100	ארגון המיילדות של ישראל	60	מרכז רפואי גליל - צוות סיעוד	100
בית החולים אברבנאל	30	מרכז רפואי הדסה - בי"ס לסיעוד	80	בית החולים אברבנאל	30
קופ"ח כללית ירושלים	30	בית חולים קפלן	130	קופ"ח כללית ירושלים	30
סוטריה בית נשים	30	האוניברסיטה העברית	150	סוטריה בית נשים	30
חיפה - מרפאת ילדים	25	המרכז הקהילתי לבריאות הנפש פתח תקוה	56	חיפה - מרפאת ילדים	25
כפר הנוער בן שמן - עובדות סוציאליות	18	המרכז הרפואי שערי צדק	50	כפר הנוער בן שמן - עובדות סוציאליות	18
תכנית יזה"ר	100			תכנית יזה"ר	100
מכבי סניף כרמל חיפה	20			מכבי סניף כרמל חיפה	20
מרכז בריאות הנפש באר יעקב נס ציונה	35			מרכז בריאות הנפש באר יעקב נס ציונה	35
מרפאת הר"ן בית"ר עילית	10			מרפאת הר"ן בית"ר עילית	10
עמותת דלת פתוחה לקידום מיניות בריאה	35			עמותת דלת פתוחה לקידום מיניות בריאה	35
מרפאת פלורנטין כללית - רפואת משפחה	10			מרפאת פלורנטין כללית - רפואת משפחה	10
כללית - סניף חיפה הכשרה לאחיות	56			כללית - סניף חיפה הכשרה לאחיות	56
בית חולים העמק	30			בית חולים העמק	30
בריאות האישה כללית מחוז פתח תקווה	50			בריאות האישה כללית מחוז פתח תקווה	50
מרכז רותם למיניות	20			מרכז רותם למיניות	20

"חומר חשוב מאין כמוהו, חבל שרק קומץ קטן נחשף למידע הזה."

"זה נתן לי סדר, שם ומבנה על אנשים טרונסים/ות, הקהילה הטרונסית ממבט של פירוק הדברים וחיבור אחד אחד."

"הקורס עזר לי לקבל מושגים ברורים יותר בנוגע למאפיינים ייחודיים הקשורים לקהילה הטרונסג'נדרית, חידד ידע שהיה לי ועזר לי להתבונן אל האדם מאחורי הנטייה והזהות המינית."

תגובות נבחרות של המשתתפים/ות:

הכשרות צוותים של עובדים ומתנדבים מקהילת הלהט"ב לליווי ולטיפול באנשים על הקשת הטרנסית

מפגשי הדרכה

מפגשי הדרכה שבועיים ל 20 עובדות סוציאליות שמטפלות באנשים על הקשת הטרנסית, הועברו בהנחיית ד"ר אדוה דרוו, עובדת סוציאלית ומטפלת.

הקבוצה התבססה על תיאורי מקרה וסוגיות לדיון שהביאו המשתתפות. בין הנושאים שעלו: דיספוריה מגדרית, עבודה עם הורים ומשפחות לטרנס, הקשר וההשפעה בין אוטיזם לטרנסג'נדריות, היחסים של טרנס* עם הגוף, אתיקה וסודיות מול הורים ביחס לזהות מגדרית, קשיים של המטפלות בקבלת הבקשות המגדריות של המטופלות, גיוס לצבא ולשירות לאומי, טיפולים להתאמה מגדרית ושמירת פוריות, שילוב טרנסים במסגרות ממוגדרות.

קורסי הכשרה

קורסי ההכשרה הועברו בהנחיה משותפת של מיכל סטולר ונינה הלוי, ובהשתתפות מרצות אורחות רבות. בכל אחד מהמפגשים השתתפו 18 משתתפות, סך הכל 36 משתתפות.

הקורסים עסקו בנושאים הבאים:

- הכרות עם הקהילה הטרנסית
- הכרות עם שירותים לטרנס*
- טרנסג'נדריות בראי תרבות והיסטוריה
- סיסג'נדריות והבניות חברתיות
- מיצוי זכויות
- בריאות טרנס*
- תעסוקה ואסטרטגיות הישרדות בקהילה
- סוגיות משפטיות וזכויות אדם

ספק מפעיל: פרויקט גילה להעצמה טרנסית.

(בשנת 2019 הספק המפעיל היה עמותת "מעברים - ארגון למען הקהילה הטרנסית")

מטרות: (א) הכשרת נשות מקצוע לעבודה מכבדת ואפקטיבית עם טרנסים למען שיפור השירותים הניתנים כיום לקהילה (ב) ותמיכה במעני המנטוריןג והליווי האישי והקהילתי.

תוצרי הפעילות: בשנת 2020 הועברו 2 קורסי

הכשרה בני 7 מפגשים לעובדות ומתנדבות מדיסציפלינות שונות שעובדות עם הקהילה הטרנסית, והופעלה קבוצת הדרכה לעובדות סוציאליות שהעמיקו יחד בסוגיות טיפוליות שנוגעות לטרנס*.

מחקר - חסמי נגישות לשירותי רפואה ורווחה בקהילת הטרנס* בישראל: מיפוי מצב קיים והמלצות להטמעת כלים לשינוי

ממצאים עיקריים:

אנשים טרנסג'נדרים בישראל סובלים מנגישות חלקית ולא רציפה לשירותי רפואה ורווחה שאמורים להיות זמינים באופן שוויוני לכל אזרחי המדינה.

חסמים אלה נחווים בעצימות שונה, בקרב כל תת-הקבוצות המרכיבות את הקשת הטרנסית, ובכל הגילאים.

נגישות חלקית ואי-רציפות בקבלת יעוץ ושירות רפואי באים לידי ביטוי גם בתחומי הרפואה הכללית, וגם בתחומי הרפואה הייעודית הקשורה לזהות מגדרית.

קיימים סוגים שונים של חסמים המונעים מאנשים טרנסג'נדרים לבקש ולקבל את הטיפול והשירות הרפואי להם הם זכאים: חסמים כלכליים, חסמים פיזיים, חסמים בנגישות למידע, חסמים חברתיים.

חוקרת ראשית: דר' סיגל גולדין

פרויקט מחקרי זה נערך ברבעון האחרון של 2020, כפיתוח והרחבה של נתונים שנאספו במחקר ארצי מקיף מ-2019 על קהילת הטרנס* בישראל (לוינסקי טרנס).

מטרות:

א. מיפוי עדכני של המצב הקיים בנושא חסמי נגישות של אנשים טרנסג'נדרים לשירותי בריאות ורווחה.

ב. כתיבת חוברת הדרכה עם המלצות להטמעת כלים יישומיים לצמצום פערי בריאות ופגיעות בריאותיות באוכלוסיית הטרנס*, תוך התייחסות להמלצות משרד הבריאות בנושא 'תכנון מדיניות בריאות מכוונת שוויון'.

מחקר - חסמי נגישות לשירותי רפואה ורווחה בקהילת הטרנס* בישראל: מיפוי מצב קיים והמלצות להטמעת כלים לשינוי

חסמי נגישות לשירותי רפואה כללית בקהילה הטרנסית באים לידי ביטוי ב:

1. שיעורים גבוהים של הימנעות וולונטרית משימוש במשאבי המערכת הציבורית- למשל הימנעות מביקור במרפאה בעת הצורך.
2. שכיחות גבוהה של התנסויות שליליות עם גורמי טיפול/ אדמיניסטרציה/ מטופלים אחרים המגיעים למרפאה - למשל, חוסר ידע של אנשי צוות, התייחסות לא נעימה/לא מכבדת, סירוב לטיפול, פגיעה מילולית או פיזית של אנשי צוות או של שוהים אחרים במרחב הטיפולי ועוד.
3. שיעורים גבוהים של חשש מפניה לעזרה/טיפול רפואי בגלל חשש מיחס פוגעני.
4. שיעורים גבוהים של חשש מבקשת מידע בנוגע לעזרה/טיפול רפואי בגלל חשש מיחס פוגעני.
5. בחירת חבריות הקהילה את הנושאים: 'שרותי תמיכה ועזרה נפשית' ו'ידע אנשי צוות רפואי לגבי נושאי בריאות לאנשים טרנסג'נדרים' כנושאים החשובים ביותר הדורשים שינוי ביחס לחייהם.

חסמי נגישות לשירותי רפואה ייעודית הקשורה

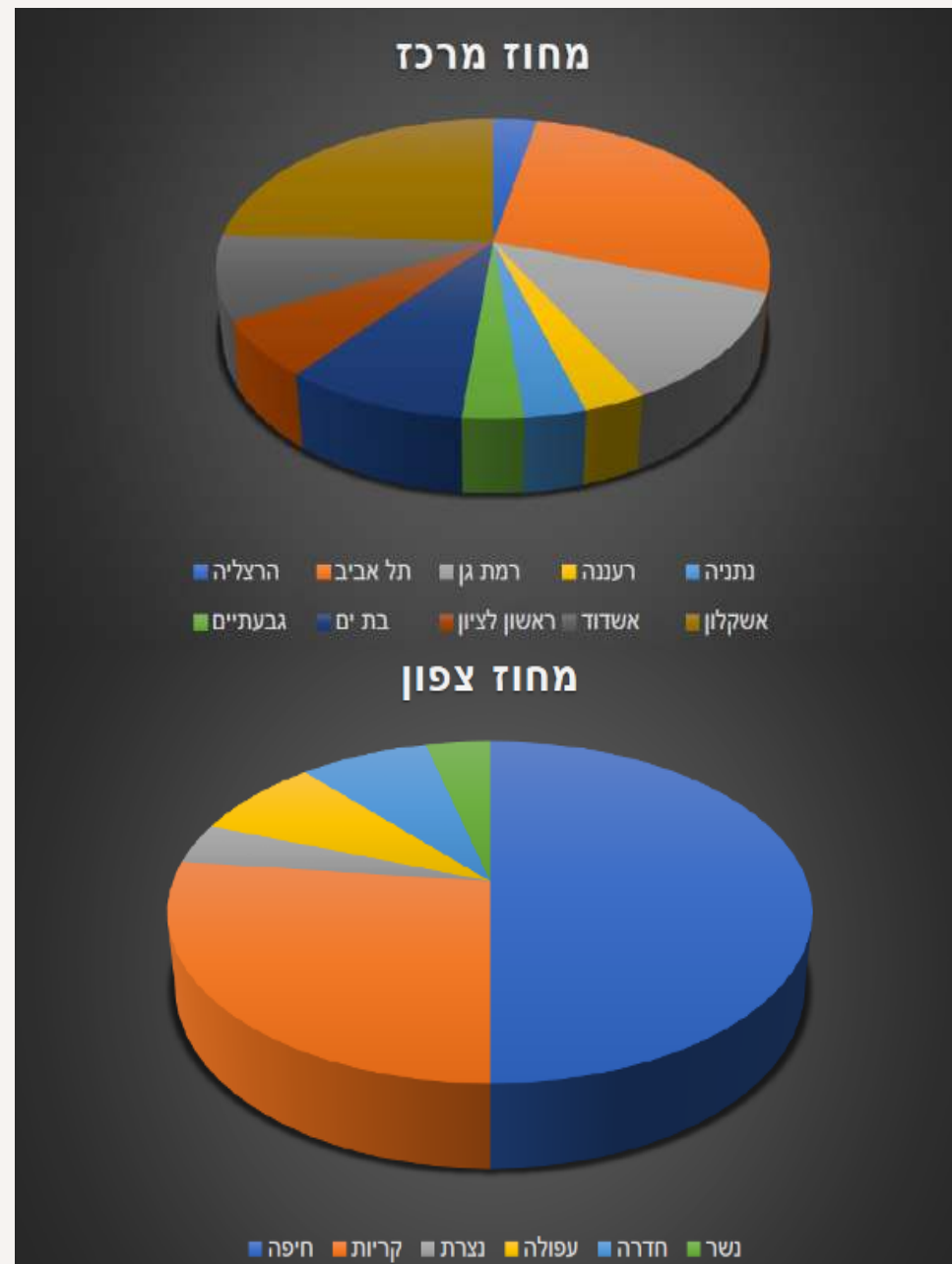
לזהות מגדרית באים לידי ביטוי ב:

1. פערים בין מידת הרצון המדווח של הפרט בשירותים שונים של רפואה מגדרית לבין השירותים שניתנו בפועל,
2. היעדר ידע בנוגע לזכויות ואפשרויות טיפוליות
3. חסמים כלכליים
4. קשיים בנגישות פיזית לטיפול
5. זמינות נמוכה של שירותים
6. היעדר מענים ייעודיים בתחום בריאות הנפש המותאמת לצרכי הפרט בהקשר לזהות מגדרית.

במהלך החודשים
הקרובים תפיק
חוברת הדרכה עם
המלצות להטמעת
כלים יישומיים
לצמצום פערי
בריאות, תוך
התייחסות להמלצות
משרד הבריאות
בנושא 'תכנון
מדיניות בריאות
מכוונת שוויון'.

איתור זירות זנות

התפלגות האיתורים לפי ערים בכל אחד מהמחוזות:

ספק מפעיל: משרד EMI

מטרות: הכנת רשימת כתובות וטלפונים של זירות בהן מתקיים מין תמורת תשלום, אשר משרתת את צוותי המרפאות הניידות בת"א ובחיפה, ובהמשך גם השלוחות שיפעיל המשרד בערים: באר שבע, ירושלים ואילת.

תוצרי הפעילות:

במסגרת פעילות הספק, אותרו בפועל 60 זירות זנות בפריסה ארצית שלא היו מוכרות לצוות המרפאות הניידות בתל-אביב ובחיפה.

טיפול שיניים לאנשים בזנות והכשרת מתמחים ברפואת שיניים לטיפול באוכלוסיות קצה

ספק מפעיל: בית הספר לרפואת שיניים בבית החולים רמב"ם.

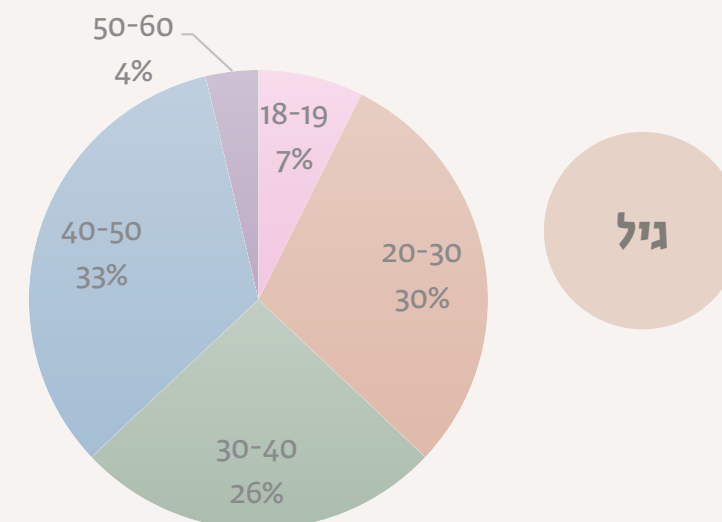
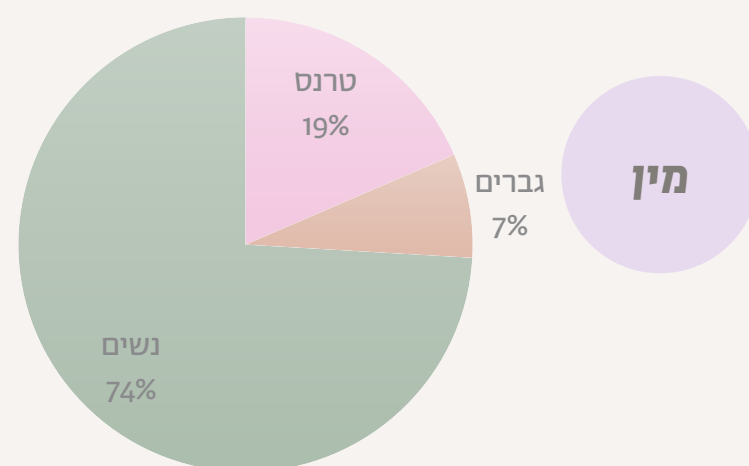
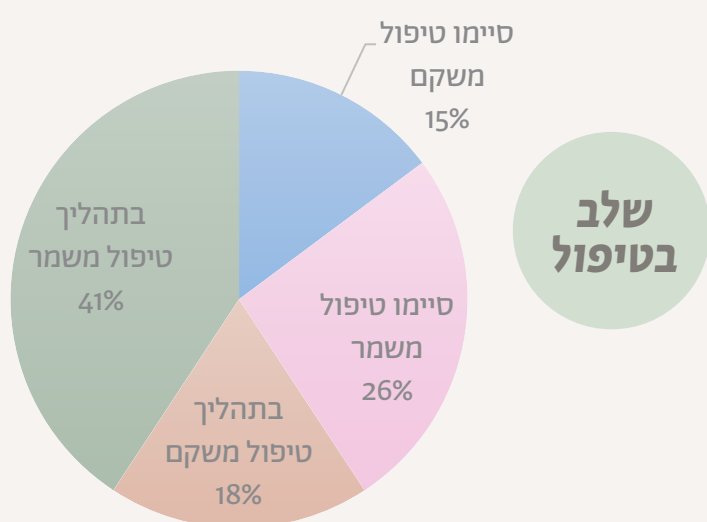
מטרות:

1. הכשרת רופאי שיניים לטיפול באוכלוסיות קצה בכלל ולנשים, גברים וטרנס* בזנות בפרט.
2. יצירת מענה מותאם לשיפור בריאות הפה לאנשים בזנות, העצמתם והקניית תחושת מסוגלות ואמון במערכת.

שיטה: התכנית מתבססת על שיתוף פעולה בין מרפאת השיניים בה פועלים מתמחים לרפואת שיניים שהוכשרו לטפל באוכלוסיות קצה, ובין צוותי המרפאות הניידות אשר הפנו אנשים בזנות לטיפול ולוו אותם/ן. הובילה את הפרויקט מקרוב, נגה שילוח, מנהלת המרפאה הניידת בחיפה.

תוצרי הפעילות: התכנית נפתחה בינואר 2020 ועד כה טופלו במסגרתה 27 אנשים בזנות: 22 מחיפה ו-5 מת"א.

להלן התפלגות המשתתפים והמשתתפות לפי השתייכות לקבוצת:

טיפול מאזן לנשים בזנות אשר מתמודדות עם תחלואה נפשית כפולה וייעוציים פסיכיאטריים למטופלות ומטופלי המרפאות הניידות

ספק מפעיל: עמותת הדרך, "דרך אריאלה", מרכז רב תחומי לטיפול בהתמכרויות

מטרות:

1. הענקת בית מאזן לנשים בזנות שמתמודדות עם תחלואה נפשית כפולה, אשר על פי רוב "נופלות בין הכיסאות".
2. ייעוציים פסיכיאטריים לנשים (סיס וטרנס) כחלק מתהליך מיצוי זכויות

באשפוזית "הדרך", יחידת הנשים "דרך אריאלה", ישנן 4 מיטות קבועות המיועדות לנשים בזנות שמתמודדות עם תחלואה נפשית כפולה.

נשים אלו מתמודדות עם הפרעה של התמכרות לחומרים: פנטניל, אוקסיקונטין, ת. בנזו', הירואין, סבוטקס, אלכוהול, קוקאין לצד הפרעה נפשית מהציר הראשון: דיכאון או חרדה עם פגיעה משמעותית בתפקוד, PTSD, CPTSD. התהליך המאזן באישפוזית אורך 3 חודשים.

תוצרי הפעילות: עד כה טופלו בתוכנית 10 נשים בזנות שמתמודדות עם תחלואה נפשית כפולה, גילן הממצוע של 10 הנשים הוא 33 שנים.

בנוסף ניתנו ייעוצים פסיכיאטריים ל-4 נשים נוספות בתום תהליך הייעוץ ארבעת הנשים הללו קיבלו הערכה פסיכיאטרית שסייעה להן במיצוי הזכות לקצבת נכות ובתהליך הסדר חובות.

טיפול בגברים המתמודדים עם התמכרות לצריכת זנות

תוצרי הפעילות: עד כה נקלטו לתכנית 30 גברים לתקופה של עד 6 חודשים. הטיפול עבורם התבצע באופן אמבולטורי שכלל: טיפול פרטני, טיפול קבוצתי, טיפול בבת זוג, אבחון ומעקב רפואי פסיכיאטרי.

המטופלים הגיעו מקצוות הארץ: גוש דן, קריית מלאכי, אופקים, ירושלים וסביבותיה ואפילו ממגדל העמק.

13 משתתפים מטופלים בתכנית בימים אלה, 10 עזבו את התכנית בשל קושי להתחייב ליעדי התכנית האישית אותם קבעו יחד עם הצוות הטיפולי, ו-7 סיימו את ששת החודשים בהצלחה!

4 מהם ממשיכים טיפול אמבולטורי ב'מפגשים' ברטורנו על חשבונם. אחד מהם צירף לטיפול גם את אשתו. אדם אחד מתוכם מטופל במרכז הסיוע לנפגעי תקיפה מינית ואדם נוסף השתלב בטיפול זוגי פרטי יחד עם אשתו.

ספק מפעיל: רטורנו - 'מִצְפָּן' תוכנית אמבולטורית לטיפול במכורים למין שמרבים להשתמש בשירותי זנות.

מטרות:

1. לערוך שינוי התנהגותי וקוגניטיבי ולתת מענה לסיבות אשר מביאות את צרכני הזנות להתנהגות זו.
2. לבסס הכרה פנימית כי קיימת בעיית התמכרות לצריכת שירותי מין כחלק מבעית ההתמכרות למין.
3. להעמיק את ההבנה ביחס לפגיעה שההתמכרות יוצרת באחרים.
4. להפחית את תדירות ההתנהגות הממכרת של צריכת שירותי מין בתשלום עד לכדי הפסקתה.

טיפול בגברים המתמודדים עם התמכרות לצריכת זנות

להלן התפלגות המשתתפים לפי דרך הפנייה, סטטוס משפחתי, דתיות ונטיה מינית:

דתיות:	
חרדים	12
דתיים	10
חילוניים	8

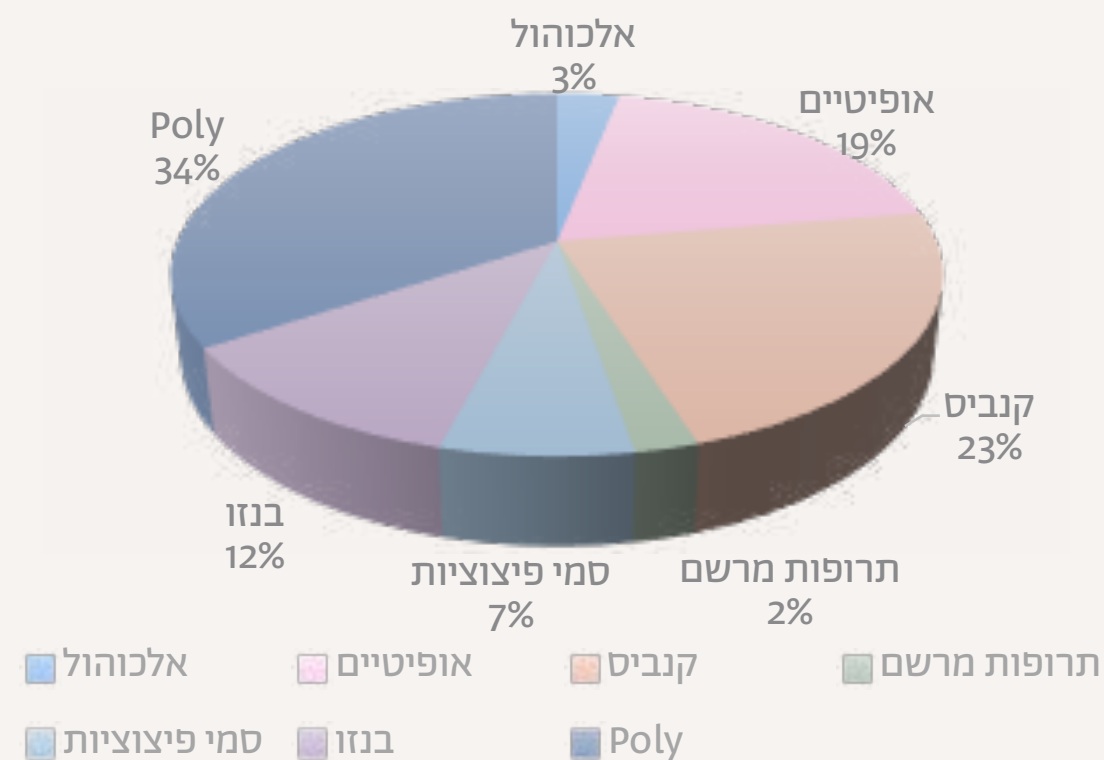
סטטוס משפחתי:	
נשואים (רובם גם הורים לילדים)	18
פרודים/גרושים	3
נפרד במהלך התכנית	1
רווקים	8
גיל ממוצע:	34

נטייה מינית והעדפה מינית בתקופת השימוש:	
הזדהה כהומוסקסואל	1
מזדהים כהטרו-סקסואלים אך קיימו גם יחסי מין עם גברים בתקופת השימוש	10
מזדהים כהטרו-סקסואלים אך בתקופת השימוש קיימו יחסי מין רק עם גברים (שניהם פרשו מהתכנית עקב בעיות של אלימות או פדופיליה).	2
מזדהים כהטרו-סקסואלים וגם בשימוש קיימו יחסי מין רק עם נשים.	17

*מרבית הפונים הופנו לתכנית מקבוצות ה-SA בהן הם משתתפים.

טיפול גמילתי מותאם מגדר לנשים בזנות (סיסג'נדריות וטרנסג'נדריות)

להלן התפלגות שכיחות החומרים הפסיכו-אקטיביים אליהם המשתתפות בתכנית דיווחו כי הן מכורות:

ספק מפעיל: עמותת לצידך - אשפוזית גמילה לנשים (סיסג'נדריות וטרנסג'נדריות).

מטרות: גמילה משימוש בחומרים במערכת שירותים נפרדות ומותאמת מגדר.

תוצרי הפעילות: במהלך השנים 2019 – 2020 פקדו את מרכז הגמילה לצידך 137 משתתפות. 102 מתוכן סיסג'נדריות ו-35 טרנסג'נדריות. 73 מתוכן, אימהות לילדים.

עבור 41 מהמשתתפות מדובר בניסיון גמילה ראשון, עבור 86 מהן בניסיון גמילה חוזר.

64 מתוך סך כל המשתתפות סובלות ממחלה כרונית, 30 מתמודדות עם תחלואה נפשית בנוסף להתמכרות.

77 מהמשתתפות מתגוררות במרכז הארץ, 39 בדרומה ו-21 בצפונה.

מתוך 137 המשתתפות, סיימו את הגמילה הפיזית, 100 נשים. 37 נשים נשרו במהלך התהליך בשל רצון להשתמש וקושי מול חוקי הבית.

פעילות הומניטארית של אגודת יידי לוינסקי בשנת הקורונה אפשרה מתן סיוע של קופונים לרכישת מזון וסיוע בשכ"ד למטופלות ומטופלים במרפאות הניידות בת"א ובחיפה

עמותת יידי מרפאת לוינסקי (ע"ר)

שלום,

בימים אלה, בהם אנשים רבים ורבות מאבדים את עבודתם, אנו שמחים שמתאפשר לנו לסייע בתלוישים לרכישת מזון.

למזון שאנו אוכלים יש השפעה מידית וארוכת טווח על הבריאות. אכילה לפי ההנחיות התזונתיות הלאומיות תורמת למערכת חיסונית חזקה יותר וכן למניעת מחלות לב, סוכרת, השמנה, סוגי סרטן שונים ועוד.

עקרונות התזונה הבריאה כוללים:

- אכילת מגוון ירקות ופירות העונה ודגנים מלאים כבסיס לארוחות במשך היום
- שילוב יומימי והשלמת הארוחות בקטניות, שמן זית, טחינה, חלב ומוצרי (או תחליפיו)
- במהלך השבוע שילוב של מזון לא מעובד (גולמי) מן החי כגון: עוף, דגים, ביצים

אנו ממליצים על רכישת מזונות בריאים והימנעות מרכישת ממתקים, חטיפים ושתייה ממותקת.

שימו לב: אכילת מוצרי מזון אולטרה מעובדים
ו/או כאלה המסומנים בסמלי המזון האדומים, פוגעת בבריאות

צרפנו רשימה של מאכלים שכדאי שיהיו בבית. זוהי רשימת הקניות המומלצת.

חברי וחברות אגודת היידידים לפי סדר הא'–ב': אורון (ג'ומס) חיים, ברלוביץ' יצחק, דוידוביץ' נדב, חג'ג' הררי כרמלה, חי-עם איתן, מצנע עמרם, מרקוביץ' מרים, ניב יגודה עדי, ניר ג'סיקה, סגל ערן.

ברשימת הזכאים והזכאיות לתווי קניית מזון בת"א 91 אנשים, מתוכם/ן 86 מגיעים/ות לפגישות טיפוליות באופן קבוע עם עו"ס במרפאת לוינסקי. 5 מתוך ה 91 הן מטופלות עבר אימהות לילדים שעדיין מתמודדות עם עוני מחפיר, אף שאינן מעורבות בזנות יותר.

מתוך 91 הזכאים והזכאיות: 8 גברים 51 נשים 32 טרנס*. מתוך 51 הנשים, 10 הן חסרות מעמד, ו-22 הן אימהות. נשים אלה קיבלו גם סיוע בשכר דירה.

ברשימת הזכאים והזכאיות לתווי קניית מזון בחיפה 83 אנשים מתוכם/ן, 13 מגיעות/ים לפגישות טיפוליות עם עו"ס הניידת.

מתוך 83 הזכאים והזכאיות, 8 גברים 72 נשים 3 טרנס*. מתוך הנשים 7 חסרות מעמד, כמו כן מתוך סך הנשים 60 אימהות.

אגודת יידי מרפאת לוינסקי, הינה מסגרת וולונטארית שנוסדה על ידי קבוצת משרתי ושליחי ציבור ותיקים, במטרה לסייע לפעילות מרפאת לוינסקי במשימותיה. העמותה מתמקדת במתן סיוע פסיכו-סוציאלי והומניטרי לקהלי קצה, מתוך הבנה כי הגורמים החברתיים לבריאות ובראשם ביטחון תזונתי וקורת גג, הם נדבך חשוב בעשייה למען בריאות הציבור.

עם פרוץ מגיפת הקורונה, פתחה העמותה חשבון בנק וגייסה תרומות בהיקף של כחצי מליון ש"ח מקרן שוסטרמן. כספי התרומה נותבו לרכישת קופונים לקניית מזון וסיוע בשכ"ד למטופלי המרפאות הניידות בת"א ובחיפה. סיוע זה נועד לצמצם את התלות בזנות לצורך השרדות בתקופת המשבר.

טיפול משרד הבריאות באנשים המעורבים בזנות החל בשנת 2002

חיפה		תל אביב		מרפאות ניידות תכולת פעילות בשנתיים האחרונות
2020	2019	2020	2019	התפלגות סיורי ניידת לפי סוגי זירות
		35	64	דירות דיסקרטיות ומכונים
		69	61	זירות רחוב
		36	41	זירות להט"ב
		8	5	מסגרות צעירים בסיכון
		21	39	שלוחה גאה בגן מאיר
		169	210	סך הכל:
				התפלגות זירות (פתוח/סגור)
		105	102	זירות פתוחות
		64	108	זירות סגורות
				אנשים בזנות שצוות הניידת פגש השנה
280	372	428	442	סך כל:
	212	131	146	מתוכם/ן חדשים:

טיפול משרד הבריאות באנשים המעורבים בזנות החל בשנת 2002

חיפה		תל אביב		מרפאות ניידות תכולת פעילות בשנתיים האחרונות
2020	2019	2020	2019	
280	372	370	807	סך כל הנבדקים במסגרת סיורי הניידות
נבדקים/ות שנמצאו חיוביים לזיהום במין				
84	98	90	126	סך כל החיוביים
30%	26%	24.32%	15.61%	אחוז החיוביים
מטופלים/ות פסיכו-סוציאלית במרפאה הניידת				
סך כל המטופלים/ות				
65	63	101	132	מתוך המטופלים/ות: קשרים ארוכי טווח
39	38	59	72	מתוך המטופלים/ות: קשרים קצרי מועד
26	25	42	62	מתוך המטופלים/ות: קשרי חיזור / ה. המתנה
ליוויים של מטופלים/ות				
		615	527	וועדות בטל"א, מסגרות, פרוצדורות רפואיות

טיפול משרד הבריאות באנשים המעורבים בזנות החל בשנת 2002

- כ- 50 סדנאות לבני נוער ולצעירים במצבי קצה מידי שנה. כ- 1/3 מהסדנאות יועדו לצוותים החינוכיים והטיפוליים שעובדים עם בני הנוער והצעירים. היקף הפעילות השתנה משנה לשנה בהתאם לתקציב.
- בכדי להגיע לקהל רב ככל הניתן של בני נוער וצעירים, הקים המשרד באמצעות מרפאת לוינסקי מתחם של שאלות ותשובות באתר ASK. המענה במתחם מספק התייחסות מקצועית לשאלות בנושאים מגוונים החל ממיניות בריאה, אמצעי מניעה ומחלות מין ועד סוגיות רגישות יותר הנוגעות לבחירת זהות מגדר ופגיעה מינית.

נתוני פעילות במתחם הייעוץ של המשרד באתר Ask People בשנת 2019:

פעילויות משרד הבריאות עבור אנשים המעורבים בזנות אשר קורמות עור וגידים בימים אלו ממש:

- לקראת הרחבת פעילות הניידת התל אביבית לערים באר שבע וירושלים, נקלט **נהג לניידת** ת"א במשרה מלאה.
- התהליכים המקצועיים והאדמיניסטרטיביים לצורך הקמת **השלוחה הניידת בבאר שבע** הושלמו, ובחודש מאי 2021 נקלט מנהל לשלוחה הניידת בעיר הדרומית. במשך חודשיים עסק מנהל השלוחה בגיוס עובדים ועבודות לצוות. הצוות המלא עבר הכשרה ממושכת לעבודת השטח והטיפול הפסיכוסוציאלי לאנשים בזנות, ובצע שני סיורי רחוב מלאים יחד עם צוות מרפאת לוינסקי. לצד משרד הבריאות, מובילה את הנושא בבאר שבע, ראש המינהל לשירותים חברתיים בעירייה. הגורם המפעיל בבאר שבע: האגודה לבריאות הציבור.
- התהליכים המקצועיים והאדמיניסטרטיביים להקמת מרכז לטיפול באוכלוסייה על רצף הזנות- **שלוחה בירושלים**, אף הם הושלמו. בימים אלה מקדם הגורם המפעיל בבירה- אגף הרווחה בעיריית ירושלים, גיוס כוח אדם להפעלתו, ובניית מערך טיפולי תוך יצירת חיבורים עם השותפים הרלוונטיים בעיר ירושלים.
- התהליכים המקצועיים והאדמיניסטרטיביים לצורך הרחבת צוותי העו"סיות בארבעת המרפאות הניידות בחיפה, תל אביב באר שבע וירושלים הושלמו. בימים אלה עוסקים הצוותים באיתור **עובדות ועובדים סוציאליים ייעודיים לטיפול בחברה הערבית ובאוכלוסיית הלהט"ב**.
- במאי 2021 הוקמה **מרפאת המשך "אופק" בבית החולים וולפסון, מרפאה לנשים ולגברים במצבי סיכון והדרה על רקע מגדרי**. מדובר במרפאת המשך המיועדת למטופלות ולמטופלים במרפאות הניידות של משרד הבריאות אשר מעניקה ייעוץ טיפול ומעקב בתחומים שונים ובהם: מחלות זיהומיות ופסיכיאטריה, לצד מגוון של בדיקות סקר במסגרת תכנית רחבה של רפואה מונעת.
- תכניות **"לוינסקי נגב"** והתכנית לטיפול גמילתי לצעירים על רצף הטרנס* מצויות עדיין במהלך בתהליכים מכרזיים.

ד"ר שרון אלרועי פרייס, ראשת שירותי בריאות הציבור

תחום בריאות הציבור מתמקד בשיפור בריאות האוכלוסייה תוך חתירה לצמצום פערים בבריאות ובהגברת הנגישות לשירותי בריאות.

העובדות והעובדים בשירותי בריאות הציבור מחויבים לקידום בריאות ולמניעת תחלואה במעגל החיים השלם, דרך התחנות לבריאות המשפחה, שירותי בריאות התלמיד ולשכות הבריאות ברחבי הארץ.

צוותי מרפאות המין ושלוחותיהן הניידות אשר צמחו בלשכות הבריאות ת"א וחיפה, מעניקים קרוב ל-20 שנה סיוע הוליסטי לאנשים המעורבים בזנות. הסיוע כולל טיפול בזיהומים המועברים במין וכן טיפול פסיכו-סוציאלי בטרומות הזנות.

בתוך שנת הקורונה יצאתי לסיור לילי עם צוות הניידת של מרפאת לוינסקי והתרשמתי עמוקות לאורך מהמקצועות אלא גם מעומק ההיכרות האישית, הכרת הכבוד והיעדר השיפוטיות שהמאפיינים את הקשר שבין עובדי הניידת לדרי הרחוב.

היכולת לראות כל אדם כאדם השילוב תפיסה מקצועית מגובשת הרואה את כל צרכיו וקושרת בין גורמים חברתיים ובריאות הן מאבני היסוד של התוכנית של משרד הבריאות למיגור זנות במסגרת החלטת הממשלה, הצמודה לחוק לאיסור צריכת זנות.

כראש שירותי בריאות הציבור אני חשה כי נפלה לידינו הזכות לקחת חלק בתהליך פיתוח מדיניות אשר מאתרות בעיות ופערי בריאות בקרב המעורבות והמעורבים בזנות וליישם עבורם/ן תכניות חדשניות לשיפור ה- well being והבריאות.

שירותי בריאות הציבור, ימשיכו לקדם גישה אנושית והוליסטית כלפי המעורבים והמעורבות בזנות מתוך דאגה לבריאותם ולחוסנם ולבריאות הציבור בכללותו עוזרת לזהות פערי בריאות.

תודה!

**דר' פאולה רושקה,
מנהלת המחלקה להתמכרויות
ודר' טל ברגמן,
ראשת האגף לבריאות הנפש**

אנו כהנהלת האגף לבריאות הנפש מודים על ההזדמנות שניתנה לנו לקדם את תחום האבחון והטיפול הרפואי באנשים בזנות שהתמכרו לחומרים פסיכואקטיביים. החלטת ממשלה 4462 אפשרה לנו לראשונה לקדם הקמת מסגרות לטיפול גמילה פנימייתיות עבור נשים בזנות בנפרד מגברים. במסגרות אלה ניתן טיפול מקצועי ובטוח הכולל מענים אינטגרטיביים הדרושים לאוכלוסייה מיוחדת זו.

רוב רובם של אנשים בזנות נחשפו לטראומות מוקדמות, וצריכת חומרים פסיכו-אקטיביים הינה לעיתים הדרך הקלה להתנתק מהטראומה ולשרוד את החיים הקשים של עבודה בזנות. ההתמכרות הופכת להיות סיבה נוספת להמשך תופעת הזנות מאחר והיא מממנת את צריכת החומרים.

אשפוזית "לצידך" הינה החלוצה בתחומה, כאשר כיום ברובה ממומנת על ידי תכנית הזנות ומעניקה תקווה לנשים ולטרנסג'נדרים במעגל הזנות. צוות האשפוזית התמקצע בתחום ומורכב מנשים בלבד. בשנה האחרונה, לאור מקרים קשים שלא הצליחו להגיע לגמילה מוחלטת, אפשרנו ייצוב בתוספת סובוקסון.

אתגר לא פשוט היה לייצר מענה טיפולי לאוכלוסייה המורכבת של נשים מכורות בזנות שפיתחו הפרעות נפשיות נלוות. מאחר ומדובר בנשים אשר מתקשות לפנות למסגרת טיפול פסיכיאטרי, שלעיתים אינה בקיאה בצרכים הייחודיים של אוכלוסייה זו, הוקצו 4 מיטות לתחלואה כפולה עבור נשים אלו בשלוחת נשים של אשפוזית "הדרך" הסמוכה לקהילה טיפולית לנשים "בית אריאלה" בחיפה.

בנוסף, תכננו הקמת אשפוזית גמילה נפרדת בת 7 מיטות עבור טרנסג'נדרים מתבגרים וצעירים בזנות. אנו נמצאים בשלבי הקמת מסגרת זו באשפוזית "מלכישוע" שבגלבע וברור לנו כי תכנית זו תדרוש משאבים נוספים, הדרכה והכשרה ייחודית, ורצפים רבים עם הקהילה. כמו כן, כחלק מתפיסת בריאות הציבור אנו מבצעים במסגרות אלו

המשך בעמוד הבא <

**דר' פאולה רושקה,
מנהלת המחלקה להתמכרויות
ודר' טל ברגמן,
ראשת האגף לבריאות הנפש**

בדיקות לגילוי מחלות מין ומחלות זיהומיות בשיתוף פעולה עם מרפאת לוינסקי והתוכנית הלאומית למניעה וטיפול בהפטיטיס C שנפוצה בקרב צרכני הסמים השונים.

הנושא האחרון שמתחיל לרקום עור וגידים הינו הטיפול במכורים לצריכת זנות. מדובר באוכלוסייה מגוונת, הכוללת בתוכה חילונים ודתיים יחד, מכל המגזרים והגילאים. תופעת צרכנות הזנות והתמכרות אליה לא מדוברת דיו ומטופלת בעיקר במסגרות פרטיות ורחוקות מהעין. תודות למימון של התכנית יכולנו לספק טיפול ציבורי איכותי ומקצועי עבור מכורים לשירותי זנות. הכוונה בעת פתיחת התכנית הייתה לחבר אותה ליישום חוק הזנות ולאפשר לצרכני זנות שנתפסו ע"י המשטרה לפנות לקבלת טיפול. אנו מצפים לפתוח תכנית דומה גם לתושבי המרכז והצפון כדי להנגיש את המענים.

ברצוננו להדגיש כי טיפול הגמילה מהווה רק את החוליה הראשונה, וללא המשך טיפול כוללני בקהילה ושיקום תעסוקתי אישי ומשפחתי לא נוכל להשיג את התוצאות המצופות. אי לכך, נכון יהיה בהמשך לחבר את תחום השיקום בבריאות הנפש עם הקמת יחידות המתמחות בטיפול באוכלוסייה מורכבת זו.

לאור זאת, אנו תקווה שממשלת ישראל תמצא לנכון להמשיך ולממן תכנית זו גם בשנים הבאות. בהזמנות זו, ברצוננו להודות לעו"ס יעל גור אשר מרכזת את הועדה במשרד הבריאות ומהווה גורם חשוב ליעוץ מקצועי ותמיכה לכל העוסקים בדבר.

ד"ר פאולה רושקה
מנהלת המחלקה

ד"ר טל ברגמן
ראשת האגף לבריאות הנפש

רון רביע,
הממונה על מינהל,
שירותי בריאות הציבור

בעיצומו של משבר בריאותי עולמי, אנשי המקצוע והמנהל במשרד הבריאות הצליחו לקדם שורה של תכניות עבור נשים גברים וטרנס* בזנות. מדובר באירוע שמתאפשר אך ורק כאשר קיימת מחויבות אמיתית של כל העוסקים והעוסקות במלאכה לראות את האחר/ת ואת מי שמתמודד/ת עם קושי מוגבר.

כמשרד אשר אמון על בריאות הציבור מוטלת עלינו החובה לאפשר גם למי שלא שפר עליהם מזלם, לקבל שירותי בריאות ברמה הגבוהה ביותר. החלטת הממשלה הצמודה לחוק לאיסור צריכת זנות הקצתה תקציב ראוי לטובת פיתוח שירותים חדשים והרחבת שירותים קיימים למען אנשים בזנות, ואנחנו מתחייבים להמשיך ולקדם במסגרת זו: שירותי מרפאות ניידות, מרפאות מין, הכשרת עובדי בריאות וקידום התנהגות מינית בריאה ומכבדת בקרב בני נוער וצעירים בסיכון. יישר כוח לכל העוסקים והעוסקות במלאכה.

**נעם ויצנור,
ראש מטה מנכ"ל משרד
הבריאות**

פעילותו של משרד הבריאות מקיפה כמעט כל תחום בחיים החל מהשירותים הניתנים בבתי החולים ועד לרגולציה על מזון ותמרוקים.

בין היתר המשרד עוסק בסיוע בריאותי לאוכלוסיות רווחה. בעבודתי במשרד למדתי להכיר את העבודה המופלאה שעושים הצוותים במרפאת לוינסקי בתל אביב, בניידת בחיפה ובמקומות נוספים, בטיפול באנשים המעורבים בזנות. בשנים האחרונות חלה עוד תנופה בעשייה המפורטת בחוברת זו, בשילוב ידיים של גורמי המקצוע בבריאות הציבור, בריאות הנפש, תקציבים ורכש ובריכוזה של יעל גור.

פעילות זו מבטאת את מחויבותו של משרד הבריאות למימוש הזכות לבריאות לכל אוכלוסיית ישראל ובפרט לאוכלוסיות מוחלשות אשר אינן נגישות לשירותי בריאות.

כחלק מפועלו של משרד הבריאות נמשיך ונקדם נושא חשוב זה.

יעל גור,
מנהלת מרפאת לוינסקי
ואחראית על יישום החלטת
הממשלה במשרד הבריאות

תופעת הזנות הפכה בעשורים האחרונים לבעיה חברתית ולאומית. נשים סיסג'נדריות, נשים טרנסג'נדריות וגברים שמקיימים יחסי מין עם גברים, נמכרים כמטבע עובר לסוחר במגוון של זירות רחוב, בתי בושת, מכוני לוו, מכוני עיסוי, דירות ואתרי אינטרנט.

מזה 19 שנה אני מנהלת מרפאת לוינסקי של לשכת הבריאות ת"א, שירות רפואי וחברתי המעניק סיוע לקורבנות סחר ולאנשים בזנות. פגשתי אלפי מעורבות ומעורבים בזנות ובעבודת מין מכל רקע חברתי ואתני במדינת ישראל. למרות מגוון סיפורי הרקע מהם/ן אנשים מגיעים ומגיעות לזנות, ישנם קווי דמיון רבים בסיבות שהביאו אותם/ן לשם: הזנחה פיזית ורגשית בילדות, היעדר מוגנות וחשיפה לאלימות מינית, פיזית ומילולית. חוויות קשות אלה, נוטות להיות משוחזרות בהמשך, דרך מערכות יחסים זוגיות המתאפיינות ביחסי תלות ואלימות. עם השנים, מתפתחים גם ייאוש ובדידות, דימוי עצמי נמוך וחוסר אמון באפשרות לעשות שינוי וחוסר אמון בבני אדם באשר הם.

השיח המקצועי והכתיבה הפופולארית בנוגע לזנות, מציבים את הנשים הסיסג'נדריות המעורבות בזנות ואת תעשיית הניצול המיני מסחרי שהתפתחה סביבן, במוקד הדיון. לעומתן, נשים טרנסג'נדריות וגברים בזנות, כמו גם נשים חסרות מעמד מאריתריאה וסודן ששורדות באמצעות זנות, מסומנות ומסומנים כקבוצות שוליות, ובהמשך לכך, היכרותם של מעצבי המדיניות עם האטיולוגיה של הזנות בקבוצות אלה, ועם הדרכים העדכניות לטפל במעורבים ובמעורבות בה, מצומצמת מאוד. פער זה משתקף גם בהיקף שירותי הסיוע, הטיפול והשיקום הניתנים בישראל לאוכלוסיות אלה, ולהיותן בלתי מעורבות כמעט בתהליך פיתוח השירותים עבורן.

אני מאמינה בטיפול. מאמינה ביכולת האדם לחולל שינוי בחייו. בשני העשורים האחרונים חברותיי לצוות המרפאה והניידת בלוינסקי, מלוות מאות נשים גברים וטרנסג'נדריות אל מחוץ למעגלי הזנות והמצוקה הודות ליכולתן לראות בהן/ם יצירי אנוש, בנות ובני אדם. כשזה קורה – הנשים והגברים בזנות מחדשות ומחדשים את האמון

המשך בעמוד הבא <

**המשך: יעל גור,
מנהלת מרפאת לוינסקי
ואחראית על יישום החלטת
הממשלה במשרד הבריאות**

שלהן/ם בעצמן ובחברה ואוזרות/ים אומץ לשבור את מעגל הניצול בו הן/ם לכודות/ים. לפעמים לא מאמינים לי כשאני מספרת שמטופלות ומטופלים במרפאה מצליחים/ות כנגד כל הסיכויים, להסיר את המסך הכבד של הזנות ולהשתלב בזרם המרכזי של החברה כאנשים יצרנים/יות בריאים/ות ושמחים/ות בחלקם/ן.

אחד הדברים הנפלאים בעבודה שלנו הוא להמשיך להיות בקשר עם האנשים הללו ולראות אותן/ם גדלות/ים וצומחות/ים אל חיים נטולי זנות. הן/ם מודות/ים לאלוהים כל יום, על ההזדמנות לחיות מחוץ לזנות. אבל האם החיים באמת נטולי זנות?

ב-31/12/2018 מדינת ישראל נטשה את גדר ה"דה-קרימינליזציה" הנוחה עליה ישבה במשך שנים ונקטה עמדה ביחס לתופעת הזנות באומרה: הזנות הינה בעיה חברתית אשר קורבנותיה הן נשים וגברים שלא חלמו בילדותן/ם למכור את גופן/ם ולהיקרא "זונות" או "עובדות מין". מדינת ישראל הכירה בכך שחיים קשים ועצובים קעקעו אל תוך גורלן/ם את העיסוק בזנות והוא דבק בהן/ם כאות קיין. כנסת ישראל קבעה בחוק את איסור צריכת הזנות כחלק מתוכנית רחבה להתמודדות עם התופעה, ומתן סיוע למעורבות ולמעורבים בה. מדובר בהתמודדות הכוללת חינוך לכבוד האדם ולשוויון בין המינים, מניעת התדרדרות בני נוער וצעירים לזנות, וטיפול ושיקום נשים סיסג'נדריות, נשים טרנסג'נדריות וגברים בזנות שמעוניינים ומעוניינות בסיוע זה.

החוק לאיסור צריכת זנות איננו כלי שיטתי להכנסת גברים לכלא. ממש לא, חשוב לדעת כי על פי החוק לאיסור צריכת זנות, גבר שנתפס משתמש בזנות משלם קנס כספי ונרשם במרשם מנהלי פנימי שמנהלת המשטרה, וזאת לצרכי מעקב פנימיים, למשל במקרים של עבירה חוזרת.

החוק לאיסור צריכת זנות חוקק כדי לערער את הנחת היסוד שלא אותגרה מימי התנ"ך, הנחה לפיה גבר שששתמש בזנות הוא "נורמטיבי" ואישה (או גבר) בזנות היא "משדלת", "פתיינית", "מפיצת מחלות" ו"מחוללת פשיעה". לא

המשך בעמוד הבא <

עוד כך! החוק מניח תפיסה יסודית פרוגרסיבית לפיה מי שלכודות ולכודים בזנות הם/ן בבחינת קורבנות וכי הקליינט הוא זה שעובר על נורמות מוסריות ויש להציע לו אפיק טיפולי.

אני רואה בחוק לאיסור צריכת זנות המשך טבעי של ההבטחה שלנו למטופלות ולמטופלים שלנו, באשר לחיים נטולי זנות. אנו מבטיחות להן/ם שמגיע להן/ם יותר, שהן/ם לא חייבות/ים לסבול, שיש בחברה גברים שאפשר לבטוח בהם, שאפשר לבנות איתם חיים משותפים ושוויוניים. אני מאמינה בכך בכל ליבי.

תפקידנו כמשרתי בריאות הציבור להמשיך ולפתח בשיתוף קהלי היעד, מניפה של שירותים איכותיים, שוויוניים ונגישים מגדרית וגאוגרפית לכל מי שמעורבות ומעורבים בזנות, למי שמצויים ומצויות בסיכון להיקלע לזנות ולמי שמתמודדים עם ההשלכות הפיזיות, הנפשיות והחברתיות של זנות בעברם/ן. אני מקווה שנצליח לעמוד במשימה זו בהצלחה.

**המשך: יעל גור,
מנהלת מרפאת לוינסקי
ואחראית על יישום החלטת
הממשלה במשרד הבריאות**